

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ

δῶ εἶνε, ἐφθάσαμεν, μοὶ εἶπεν ὁ φίλος μου σταματήσας.
Καὶ εἰσῆλθομεν εἰς ἓν καπηλεῖον τῆς Πλάκας, παρὰ τὸν
στρατῶνα τῆς χωροφυλακῆς, εἰς ἓν τῶν πενιχρῶν καὶ χα-
μηλῶν ἐκείνων καπηλείων ἅμα καὶ μαγειρείων ἐν οἷς παρὰ
τὸ βαρέλιον τοῦ ῥητινίτου ἐκτίθενται καὶ δύο τρεῖς καπνι-
σμένα χύτραι ὁσμὴν λίπους ἢ ταγγοῦ ἐλαίου ἀποπνέουσai.

—Φώναξε τὸ γέρο, Γιάννη, εἶπεν ὁ φίλος μου πρὸς τὸν γενειοφό-
ρον κάπηλον.

Οὗτος δὲ εἰσῆλθε διὰ μικρᾶς θύρας εἰς τὴν συγκοινωνοῦσαν οἰκίαν,
καὶ ἤκουσα φωνὴν ἠχηράν ἀποκρινομένην: «Ἔρχομαι!» μετ' ὀλίγον
δὲ ἐπὶ τῆς φλιζς τῆς θύρας ἐνεφανίσθη εὐθυτενὴς καὶ μὲ σταθερὸν
βῆμα, γέρων μετρίου ἀναστήματος, μεσοπόλιον ἔχων τὸ γένειον καὶ
ὕγρους τοὺς ὀφθαλμούς, μέλανα σκούφον φορῶν διὰ γαλαζίου μαν-
δηλίου περιδεδεμένον, γ ε λ έ κ υ ἀνοικτὸν ἐμπρὸς καὶ σταυρωτὸν καὶ
πλατὺ κυανοῦν νησιωτικὸν βρακίον.

Ἄφ' οὗ ἐχειρέτισε στηριζας τὴν παλάμην ἐπὶ τοῦ στήθους του
καὶ ὑποκλίνας, ἤλθε κ' ἐκάθησε πλησίον μας.

Τὸν παρετήρουν μὲ συγκίνησιν· μοὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤρχετο ἐκ τοῦ
βάθους τοῦ παρελθόντος, ὡς ταξειδιώτης ἐξ ἀπωτάτης καὶ θαυμασίας
χώρας ἐπιστρέψας, κομίσας ἐκεῖθεν πληγὰς καὶ συγκινήσεις, καὶ πα-
ραδόσεις μεγαλείου καὶ ἡρωϊσμοῦ.

—Παπποῦ, τῷ λέγει ὁ φίλος μου πρὸ πολλοῦ γνωρίζων αὐτόν, ὁ
νέος αὐτὸς ἐδῶ ἦλθε νὰ σὲ ἰδῇ, ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα σου διὰ
τὰ μ π ο υ ρ λ ό τ α.

Μετέβην νὰ τὸν ἀκούσω διηγούμενον, πῶς ἐπυρπόλησε τὸν τουρ-
κικὸν στόλον εἰς τὴν Μεθώνην· ἀλλ' ὁ γέρων πικρῶς ἀπογοητευμένος

δὲν ἐπέθετο τίποτε συνήθως νὰ εἴπῃ. Ἄλλ' ἄμα ἤρχιζε τὴν περι-
 πυρπολικῶν ἀφήγησιν, ἡ φαντασία του ἐθερμαίνετο, ὁ γέρον ἀνετρι-
 χιάζεν ὡς πολεμικὸς ἵππος, ὁσφραϊνόμενος πυρίτιδα, αἱ ἀναμνήσεις
 ἠνωρθοῦντο ζῶσαι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ διηγέτο τὴν ἱστορίαν
 του λησμονῶν ἐν τῷ πολεμοχαρεῖ του ἐνθουσιασμῷ ὅτι τοῦ δράμα-
 τος ἐκείνου δὲν ἦτο θεατὴς ἀλλ' ἦρας.

Ἐστράφη λοιπὸν πρὸς ἐμέ:

— «Γιὰ τὰ μπουρλότα, παιδί μου θέλεις νὰ σοῦ πῶ ; Τὰ μπουρ-
 λότα ἦτανε καράβια πέντεὶς δέκα χιλιαδῶν κοιλῶν ἔκκαναν λούκια ἀπὸ
 μπαροῦτι καὶ σ' τὴν ἀκρηθεύον βώλους ἀπὸ μπαροῦτι ζυμωμένο· τ' ἄ-
 ναθαν μὲ κατὰ κλαδιὰ σὰν αὐτὰ τοῦ ἀνάβουν τοὺς φούρνους· ἀπὸ πίσου
 ἀπ' τὸ καράβι ἦταν ἓνα παραθύρι καὶ πηδούσες σ' τὴ βάρκα ὅποιοι εἶχε
 καρδιὰ ἐκείνου τοῦδιναν νὰ βάνῃ φωτιά. Μὴ νύκτα εἵμασθον μπρὸς
 σ' τὰ Μοθοκόρνα· ἡ τούρκικη ἀρμάδα ἦταν ἀραγμένη σ' τὸ λιμάνι.

Ὁ φίλος μου κ' ἐγὼ προσεῖδομεν ἀλλήλους μειδιῶντες διότι ἐπέ-
 τυχε τὸ τέχνασμα· ἀλλ' ὁ γέρον ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐβλεπεν
 ἤδη τὸν τουρκικὸν στόλον περισσότερον παρ' ἡμᾶς, δὲν εἶδε τὸ μει-
 δίμα καὶ ἐξήκολούθησε.

Ὁ καπετάνιος ἔβαλε ἐμένα μπουρλοτιέρη· ἃ, τί χαρὰ ἦταν
 ἐκείνη ! μέσα σὲ τόσα παληκάκια ἓνα κ' ἓνα, νὰ διαλέξῃ γιὰ μπουρ-
 λοτιέρη ἓνα παιδί, εἰκοσιτεσσάρω χρονῶ, ἓνα ξένο παιδί, μυτη-
 ληνιό, δὲν ἦτανε λίγο πρᾶμμα· νά, τὸ θυμοῦμαι ! ὅζω σ' τὰ Μό-
 θωνα οὔτε κανδῆλι δὲν ἔφεγγε, σκοτάδι καὶ νέκρα· ἡ πούλικα ἔδειχνε
 μεσάνυχτα· οἱ τουρκαλάδες ῥοχάλιζον βρεσιὰ μὲς σ' τὰ καράβια τους·
 ἡμεῖς ἐπῆραμε τὸ μπουρλότο καὶ τραβούσαμε πάνω σ' τὴ φεργάδα·
 ἐγὼ ἀπῖκο· μέσα σ' τὸ μπουρλότο μὲ τὸ δαυλὶ σ' τὸ χέρι· ζυγόνομε· ἡ
 φεργάδα μὲς στὸ σκοτάδι ἔμοιαζε σὰν κανένα θεόρατο κατὰμυρο θη-
 ρίον· ζυγόνομε ἀκόμα· τί καρδιοχτύπι ἦταν ἐκεῖνο ! ἂν μᾶς ἐννοιωθάν
 εἵμασθον χαμένοι· μὰ κοιμούντανε βρεσιὰ ὅλοι τους· ἄχ καὶ πῶς θὰ
 ζυπνήσετε ἀγάδες ! ζυγόνομε ἀκόμα καὶ νὰ σου καὶ κολλοῦμε τὸ
 μπουρλότο σ' τὴ φεργάδα, κ' οἱ γκατζοὶ ποῦχε μπρὸς μπερδεύθηκαν
 σ' τὰ σχοινιά της· κάνω τὸ σταυρόμου καὶ βάζω τὴ φωτιά. Ἐβρόντη-
 σαν τὰ οὐράνια, ἐτράνταξε τὸ λιμάνι· μὰ 'γὼ, παιδί, βλέπεις, ἀτζαμῆς,
 σάστισα, δὲν πῆδηξα μὲς σ' τὴν βάρκα, ποῦ ἔφυγε· ἔμεινα σ' τὸ μπουρ-
 λότο· ἡ κουπαστὴ τινάχκε σ' τὸν ἄέρα· καὶ νοιώθω ἓνα δυνατὸ πόνω

ψηλὰ εἴτ' οὐ ποδᾶρι μου, βλέπω πῶς πήρε φωτιά τὸ κρέας μου καὶ πέφτω εἴτ' ἐν τῇ θάλασσᾳ· μὰ τότε ἔγειν ἓνα κακὸ ποῦ δὲ ματᾶειδαν τὰ ῥάτια μου· ἡ φεργάδα ἀναψε μὲ μιᾶς γιατί εἶχε τζιμπχανὲ μέσα καὶ τινάχκε εἴτ' τὸν ἄερα· ἀνάμεσα ἀπὸ καὶ φλόγαις κόκκιναις, κίτριναις γαλάζιαις, ποῦ σφύριζαν σὰν φίδι πετιοῦνταν ἡ φεργάδα κομμάτια κομμάτια οἱ τουρκαλάδες, τῆρμενα, τὰ κανόνια ἀρμένιζαν εἴτ' τὸν οὐρανὸν καὶ πέφτοντας περνοῦσαν πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μου· ἔπεφταν τριγύρω μου πλάτς! πλούτς! ἂν μ' εὑρίσκε τίποτα θὰ μᾶφινε εἴτ' τὸν τόπο· δὸς τοῦ βουτιαῖς καὶ μακροβούτια· μὰ βγάζοντας τὸ κεφάλι μου ἀπάνω γιὰ νὰ πάρω ἀνάσσει, μὲς εἴτ' ἐν τῇ κοσμοχαλασίᾳ ἐκείνῃ εἶδα μιὰ βάρκα ν' ἄρχεται σιγά· ἂν εἶνε τούρκικη εἶπα θὰ πάγω μοναχὸς μου εἴτ' οὐ φούντο γιὰ νὰ μὴ μὲ πιάσουν σκιάβο τὰ σκυλιά· εἴτ' οὐ πολεμάρκο μὲ εἶχαν γιὰ χαμένο· βρὲ τὸ καυμένο τὸ ξένο τὸ παιδί, εἶπαν, χάθηκε· μὰ ὁ θεὸς τοὺς φώτισε κ' ἔστειλαν μιὰ βάρκα γιὰ νὰ ἰδῇ· ὄντας ζύγωσε κ' εἶδα πῶς ἦταν δική μας ἔβαλα ταῖς φωναῖς, γιατί τριγύρω μου ἔπλεαν τόσα κεφάλια, κορμιά, χαλάσματα, καὶ μ' ἔβαζαν εἴτ' ἐν τῇ μέσῃ σὰν νᾶταν θυμωμένα μαζί μου, κ' ἐγὼ τᾶμπωχνα γιὰ νὰ περάσω, ποῦ δὲν μπορούσαν ἀπὸ μακριὰ νὰ μὲ ἰδοῦν, νὰ μὲ γνωρίσουν· ἦρθαν, μ' ἐπῆρχαν, μ' ἐπήγχανε εἴτ' οὐ πολεμάρκο. Ὁ Καπετὰν Κριεζῆς εἶπε καὶ μ' ἄλειψαν μὲ σπέρτο· τὴν ἄλλην μέρα τὸ ποδᾶρι μου νταβοῦλι· κόναμε πανιὰ γιὰ τὴν "Υδρα· μ' ἔβγαλαν ὅξω σ' ἓνα σπῆτι, μ' ἔρριζαν εἴτ' οὐ κρεβδάτι· τὴν ἰδίαν μέρα ἓνας ἐγγλέζος ἦρθε καὶ εἶδε τὸ ποδᾶρι μου· σὲ λίγο τὸν βλέπω κ' ἔρχεται μὲ μιὰ κασετίνα καὶ μέσα ἓνα πριόνι.

— Βρέ, σκυλὶ ἀθεόφοβο, νὰ μοῦ κόψῃς τὸ ποδᾶρι μου ἦρθες αἶ· καὶ παίρνω κάτω ἀπ' τὸ προσκεφαλὸ μου δυὸ πιστόλαις ποῦχα καὶ τὸν σημάδεύω τὸν ἐγγλέζον· ἡ θωριά του ἔγεινε κιπρίτι· ἄφηκε κασετίναις καὶ πριόνια καὶ φευγί.

*Ἐρχεται ὁ Καπετὰν Κριεζῆς :

— Βρέ, Στρατῆ, θὰ πεθάνῃς βρέ, σὰν δὲν ἀφήσῃς νὰ σοῦ κόψουν τὸ πόδι σου.

— Κάλλιο νὰ πεθάνω, καπετάνιο μου, παρὰ νὰ ζῶ μισὸς, πριονισμένος, ἀνούφελος· γιὰ ὀλάχαιρος, γιὰ καθόλου· δὲν τὸν ἐθέλω τὸν ἐγγλέζον· ἓνας γιαννιώτης εἶν' ἐδῶ, μακάρι ἂς πεθάνω εἴτ' ἐν τῇ χερίᾳ του, αὐτὸν θέλω· ἦρθε, Χρηστάκη τὸν ἔλεγον, ἔτσι σὰν αὐτὸ τὸ κρασί

νὰ χυθῇ τὸ αἷμα μου, καὶ μοῦ λέγει: «σὲ δεκαφτὰ μέραις, θὰ σὲ σηκώσω.» Μῆθανε κἄτι ἀλοιφαίς, κἄτι πράγματα· εἴ τῆς δεκαεφτῆς εἶπε, εἴ τῆς δεκαοχτῆς σηκώθηκα καὶ κατέβηκα μὲ τὰ δεκανίκια ὡς κάτω εἴ τῆν πόρτα· μοῦδωκαν τότε βραβεῖο ὀκτακόσια γρόσια ἀπ' τὸ μεγάλο τὸ ταμεῖο· τᾶδινε ὁ μακαρίτης ὁ Λαζάρκος ὁ Κουντουριώτης σὲ κείνους ποῦκαιγαν τούρκικα καράβια. Μιὰ μέρα ποῦ κἄθουμουν σ' ἓνα σκαμνὶ ἐξω ἀπ' τὴν πόρτα, πέρασε ὁ Καπετὰν Πολίτης, ὁ Γεώργης, καὶ μοῦ λέει: «Καλὰ σηκώθηκες, μὰ θὰ σ' ἀφήσωμε καὶ μένε Στρατῆ, πᾶμε γιὰ τὴν Κρήτη.—Κ' ἐγὼ θάρθω.—Ἔτσι λαβωμένος ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ περπατήσης τί θὰ κάνης.—Γιὰ νὰ βάζω φωτιὰ εἴ τὰ τούρκικα τὸ χέρι μου εἶνε γερό. Μ' ἐκύτταξε καλὰ, μ' ἐχάιδεψε εἴ τὸν ὦμο.—Εἶσαι παιδί μὲ καρδιά, μοῦπε, καὶ μ' ἐγραψε εἴ τὸ ρόλο του. Σκληπάραμε ἴσια γιὰ τὸν Μπαμπᾶ τῆς Κρήτης· ὁ Μπαμπᾶς πάγει ἔτσι, ἔτσι, κάνει γύρους· εἴ τὸ λιμάνι μέσα μυρμηγκιὰ τὰ τούρκικα καράβια· μεῖς πηγαίναμε πρίμα· ἅμα μπήκαμε σηκώσαμε τούρκικη μπαντιέρα· μὰ ὁ διάβολος τῶφερε καὶ μὲ μιὰς πιάνει μπουνάτσα, κάλμα οἱ τοῦρκοι μᾶς μυρίσθηκαν κ' ἤρχονταν ἀπάνω μας ἀπὸ παντοῦ.

— Χαθήκαμε, βρὲ παιδιά, λέγει ὁ καπετάνιος, δικόσους βάρκας γεμάταις μπαγιονέτα μᾶς βάλαν εἴ τὴ μέση· κιγμὰ θὰ μᾶς κάνουν.

Γὼ ζυγόνω εἴ τὸν καπετὰν Γεώργη καὶ τοῦ λέω.

— Καπετάνιο, θὰ γλυτώσουμε.

— Πῶς; βρὲ παιδί μου.

— Νά, νὰ τινάξω ἀναμεσῆς εἴ τὰς βάρκας τὸ μπουρλότο, οἱ τοῦρκοι θὰ τὰ χάσουν καὶ θὰ μᾶς ἀφήσουν νὰ φύγουμε. Τὸ δίνω φόκο· ἔλαψε ὁ κόσμος μωρὲ μάτια μου· τινάχτηκε ὡς πάνω εἴ τὰ σύννεφα· μεῖς ὅλη μες εἴ τὴ βάρκα· μένα μ' ἐτραβήζαν γιατί δὲν μποροῦσα ἀκόμα νὰ πηδήξω· μὰ τὰ σκυλιὰ μᾶς εἶδαν ἀνάμεσα ἀπ' ταῖς σάστισαν ἄρχισαν βροχὴ ἀπάνω μας τὰ βόλια· βίζ, βίζ, βούζαν, τριγύρω μας· γὼ ἤμουν εἴ τὴ μέση κ' ἐτραβοῦσα κουπί γιατί ἤμουν χεροδύναμος κ' ἡ ὦρα, βλέπεις, ἤθελε δυνατὸ κουπί· μὰ νὰ σου κ' ἐρχεται ἓνα μολύβι, ἴσα μὲ δέκα δράμια, καὶ μοῦ φυτεύεται δῶ δῶ, εἴ τὸ ἄλλο ποδάρι· ἄλλος εἴ τὸ κουπί! φώναξα κ' ἔπεσα ἀπὸ τὸ πάγκο μου. Μᾶς κυνήγησαν, μᾶς κυνήγησαν μὰ οἱ βάρκες εἶχαν σκορπισθῇ καὶ μεῖς προπεράσαμε πολὺ. Φτὴνὰ τὴ γλυτώσαμε.

“Οντας γυρίσαμε ε’ τὴν Ὑδρα μὲ βλέπει ὁ γιαννιώτης ὁ γιατρός·

— Ἀκόμα δὲν ἔγιναν τὸ ποδάρι σου βρὲ Στρατῇ ;

— Εἶνε τᾶλλο, γιατρέ μου.

Ἐβδομήντα μέραις τῶχα δεμένο μ’ ἓνα τσεβρέ· ὁ γιατρός μ’ ἔβγαλε μὲ μιὰ τσιμπίδα τὸ βόλι, μὰ τὸ σημάδι ἀπόμεικε.

Ἀνέσυρε τὸ πλατύ του βρακίον καὶ ἄνωθεν τοῦ γόνατος εἶδομεν τὸ σημεῖον τοῦ τραύματος, καὶ εἰς τὸν ἕτερον πόδα πλατεῖαν καὶ φοβεράν οὐλὴν καυσίματος.

Ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀφήγησίν του, ἀλλ’ αἰφνης σκιά τις διήλθε διὰ τοῦ μετώπου του, στυγνὴ θλίψις συνέσπειλε τὰ χαρκτηριστικά του καὶ ἐσίγησε. Ἐγὼ ἀπέμεινα θεωρῶν τὸν γέροντα ἐκεῖνον, τὸν πυρπολητὴν, τοῦ ὁποίου οἱ λόγοι πρὶν ἐξέλθωσι ἐκ τοῦ στόματός του ἐζωγραφίζοντο ἐπὶ τῆς ἄρρενωπῆς μορφῆς του, καὶ ὅτε ὤμιλει περὶ τῆς πυρποληθείσης φεργάδας οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξήστραπτον ὥς νὰ εἶχαν διατηρήσει τὴν ἀνταύγειαν τῆς λάμπειώς της, καὶ ὅτε ἔλεγε τουρκαλάδες συνέσφιγγε τοὺς στιβαροὺς του γρόνθους καὶ τὸ χεῖλός του ἔτρεμεν ἐκ πολεμικοῦ μένους· τότε ἐνόησα τί ὑπέφερεν ἐν τῇ στενῇ, χαμηλῇ ἐκείνῃ εἰρκτῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπαράδερνε διὰ νὰ κερδίσῃ ποτῆριον πρὸς ποτῆριον τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἐπὶ πεντήκοντα τη ἡ φλογερὰ ἐκείνη ψυχὴ, ἡ πλασμένη διὰ τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, καὶ διὰ νὰ πολεμῇ τοὺς τούρκους καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ νὰ ἐξυπνᾷ καὶ νὰ κοιμᾶται μὲ τὸν ῥόχθον τῶν ἀφρισμένων κυμάτων καὶ τὸν ἔσυριγμόν τῶν τουρκικῶν σφαιρῶν.

Ἐσφιξα μετὰ σεβασμοῦ τὴν πυρπόλον τοῦ στολοκαύστου χεῖρα· ἀλλὰ καθ’ ἣν στιγμὴν ἀπηρχόμην, ἡ σύζυγός του, γραῖα ἀθηναία, ἥτις ἀπαράτρητος ἴστατο ἀπὸ τινων στιγμῶν εἰς τὴν μικρὰν θύραν, ἀνεφώνησεν αἰφνης:

— Πράσινο φύλλο, δὲν μᾶς ἔδωκαν ! ἄλλοι σὰν τὸ Στρατῇ μου εἶνε κ’ εἶνε σήμερα, τὰ χαρτιά τᾶχομε, τὰ χαρτιά ! Στὴν ἐπιτροπὴν πρῶτο νόμμερο βρέθηκε. Πενῆντα χρόνια μὲ τὰ χέρια του δίχως βοήθεια πάλαιψε μὲ τὴ φτώχεια ὅσο νὰ μεγαλώσῃ τὰ παιδιὰ μας. Πῶς τὸ βαστάξῃ ὁ Θεὸς τέτοιο ἄδικο !

— Γυναῖκα ! σώπα ! εἶπεν ὁ πυρπολητὴς ζωνρῶς ἀναπηδήσας· καὶ τὴν ἀκμὴν ἐκείνην τοῦ ὑπερογδοηκοντούτους σώματος ἰδὼν ἐπέστην, ὅτι ἀληθὲς ἦτο τὸ λεχθέν μοι, ὅτι νύκτα τινὰ καθ’ ἣν διεπλη-

κτίζοντο χωροφύλακες καὶ στρατιῶται ἐν τῷ καπηλείῳ καὶ ἀνέσπων
 ζιφολόγχας, ὁ γέρων νομίσας ὅτι ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ υἱοῦ του
 ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ τοίχου τὸ γιανταχάνι του, κατέβη, ὥρμησεν ἐν τῷ
 μέσῳ αὐτῶν καὶ τοὺς ἔτρεψεν εἰς φυγὴν.

Ἡ γραῖα ἐσίγησε πτήχισα· ὁ δὲ γέρων ἀπῆλθε συνωφρυμένος καὶ
 κατηφής· καὶ ἤκουσα τότε τὴν φοικῶδη, τὴν τερατώδη ἀχριστίαν
 τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν πυρπολητὴν.

Αὕτῃ λοιπὸν εἶνε ἡ μεγάλη του λύπη, ἡ πληγὴ τῆς καρδίας του,
 ἥτις δὲν θὰ ἰαθῇ ὡς αἱ τουρκικαί, ἀλλὰ θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον!
 —Τὸν Στρατῆ μου δὲν τὸν νοιάζει γιὰ λεφτὰ, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα·
 δούλεψε ποῦ δούλεψε τόσα χρόνια· τώρα μεγάλωσαν τὰ παιδιὰ μας,
 μὰ γιὰ τὴ φιλοτιμίαν· δὲν τὸν λογαριάζουν· σὰ νὰ τοῦ λέν σὺ δὲν
 ἔκανες τίποτα· τί θέλεις; τὸ καταφρόνιο δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξῃ
 αὐτὸ εἶν' ὁ καῦμός του.

Ὡ! ἡ δόξα τῶν ἐνδόξων, εἰξεύρω, γίνεται ἀπὸ τὸν ἡρωϊσμόν τῶν
 μικρῶν, καὶ παρὰ τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν λαμπρῶν ὀνομάτων ἐξα-
 πλοῦται ἡ βαρεῖα σικιὰ ἡ καλύπτουσα τὴν γενναιότητα καὶ τὴν θυ-
 σίαν τῶν ταπεινῶν ἡρώων, τῶν ἀσῆμων μαρτύρων· ἀλλὰ τῶν ἄλλων
 ταπεινῶν, τῶν ἄλλων ἀσῆμων τὸ ὄνομα συνδέεται πρὸς τὸν μέγαν
 ἀγῶνα, δι' ἐνὸς εὐτελεστάτου κρίκου, τῆς πενταδράχμου συντάξεως.
 Ἀλλ' ὅταν τὸ χῶμα καλύψῃ τὰς πληγὰς τοῦ πυρπολητοῦ, οὐδὲ,
 καὶ τὸ κατὰστιχον τῶν πεντοδράχμων συντάξεων θὰ μαρτυρήσῃ
 εἰς τὴν Ἱστορίαν, ὅτι ὁ Στρατῆς Μαρούλης προσκινδύνευσεν ἡρωϊκῶς
 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος!

Νοέμβριος 1884.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

